

SLOVENSKI NAROD.

Ima vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter veča po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne pečit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. O pravništvu, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Reguliranje gruntnega davka na Kranjskem.

Kakor se nam je iz dobrega vira povedalo, je deželna komisija za urejenje ali reguliranje zemljišnega davka na Kranjskem po pridnem in zares neutrudnem delu svoj nalog tako dokončala, da bode denes v soboto 27. marca zadnja in končna njena seja. Po natančnih študijah in po vestnem primerjevanji davkov in zemljišnih razmer v sosednjih deželah, je naša deželna komisija na podlogi prejšnjih izdelkov in na podlogi reklamacij, kjer koli so bile pametne in opravičene, pošteno in patrijotično postavila tarife, kakor se jej je zdelo po najboljšem prepričanju za deželo in državo pravično.

Dokaz neizmerne pridnosti udov te komisije je pač to, da je cel poročevalni elaborat voluminosen, in da je imela 197 reklamacij pred soboj. Vsak okraj je do najmanjše okolnosti natančno opisan in so statistične date s tako marljivostjo skupaj znesene, da si, v interesu naše dežele, ne moremo kaj, pritrčiti želji, katero smo slišali, da naj namreč naša kmetijska družba, ki ima vendar precej kapitala, izda v slovenskem jeziku, če ne celega, vsaj imenitnejša dela tega elaborata, ali v tisku, ali, če to nij mogoče, vsaj v več litografranih iztisih. Kakor je v socialnem in političnem življenju spoznanje svojih slabih in močnih strani pogoj napredka in razvitka, tako bomo tudi najvažnejši faktor našega narodnega blagostanja, poljedelstvo, le potem mogli povisati in unaprediti, ako svojo deželo temeljito poznamo. In k temu poznanju dežele bi taka knjiga, kakor bi bilo izdanje teh poročil komisije in tukaj nabrane statistične date, veliko pomogla.

Poročila komisije so mogla biti tem bolj temeljita, ker je bilo delo razdeljeno in vendar v odborovih sejah skupaj posvetovano. O vinogradih in pašnikih sta končno poročila izdelala gg. baron Wurzbach in vitez Savinscheg, kateri je tudi referiral o gozdih, planinah in jezerih, o njivah imata poročila gg. dr. Poklukar in Robič, o travnikih g. dr. Ahačič, o vrtih gg. Košir in Robič.

Najbrž nam bode še prilika dana, kasneje obširnejše o tem govoriti. Uže zdaj pak naj nam bode dovoljeno opomniti komisije in občine po deželi, da pametno in previdno ravnajo, kadar pride do vcenitve t. j. do odločitve, v kateri razred ali v katero tarifo pride ta ali ona parcela. Takaj bi bila ravno tako neumnna ona baharija, ki je po nekaterih krajih nekdanj vladala, da je namreč ta ali oni posestnik svoje njive ali travnike v prvi razred silil, če ravno so v družega spadale, in si tako sam več davka naložil kakor je treba bilo, — kakor tudi ne bi bilo z državljanskega stališča prav, ko bi kdo narobe delal, t. j. zemljo prvega reda v zadnjega vpisano imeti hotel.

Tega smo mi prepričani in naj bodo tudi posestniki po deželi, da so gospodje v deželni komisiji delali kot vestni patrijotje in državljani. To se ve, da oni so imeli nalog, zemljišni davek urejevati ali regulirati. Da vek odpraviti, — kakor bi imel rad marsikateri naš mož, ki ne razume še državljanske dolžnosti in potrebe — tega žalibog udje komisije niso mogli, in tega nihče ne more pri nas. To naj imajo oni pred očmi, katere bodo razni, zaslužka lačni zakotni pisarji zapeljevali, da reklamacije vlagajo, ki uslišane ne bodo mogle biti. At tam, kjer se zdi pametnim in preudarnim možem, da je res kaj krivega, tam naj se

pri vcenitvi ob pravem času in pametno, kakor možato oglasijo za pravico.

Koncem naj še omenimo, da sta g. deželni referent g. Kreman, kakor tudi g. deželni inšpektor g. Podrekar udom komisije najprijaznejše na roko bila in vse statistične date, ki so jih oni želeli s pripravljenostjo podajala.

Naši sodniki.

Ω. — Glasovita pravda, ki je pred nekaj tedni vznemirjala vse izobražence po naši avstrijski domovini, in ne dosta tega, segala je še daleč preko naših mej, opozorovala vso Evropo na gnjile razmere, pod katerimi se širi pri nas politično lopovstvo in grozna korupcija, — obžarila je tudi z nekako temno svitlobo položaj onega stanu, ki uživa v vseh državah, pri vseh narodih zdravega jedra, sicer nemo, pa visoko spoštovanje. To je stan sodnikov, in ona sloveča pravda, istiniti „signum temporis“, je dala povod dogodku, ki je obseval z dvomljivim svitom člen VI. temelj. drž. postave dne 21. 1867. leta, kateri govori: „Sodniki so pri izvrševanju svoje sodniške oblasti samostalni in neodvisni“. Mi menimo ono famozno Heinovo pismo, ki bi bilo skoro po silnem vtisu, katerega je storilo prejemu Wittmanu, končalo ves trud in vse delo celih štirih tednov, kar je zabranil le ugodni slučaj, ali neslučaj Ofenheimovega oproščenja. Mnogo je bilo govora in pisanja o tem dogodku, in Hein sam ima sedaj dosta uzrokov premišljevat, to čudno in naravno stvar.

Pa kaj nam vse to pomaga? Ako odpravite deset Heinov, pride jih dvajset družih; vsaj to je isto tako, kakor v svetem pismu preganjanje slabih duhov, in bode

Listek.

Ivan III. Vasiljevič in njegova žena.

Njegovo daljnje delovanje in njegova smrt.

(Spisal J. Steklasa.)

(Konec.)

Za tatarske nadvlade so prenehali vsi odnošaji Rusije (razun Novgoroda) z zapadno Evropo. Sifija namreč je nagovorila Ivana III., da zopet ponovi prijateljstvo z zapadnimi državami, ker je znala, da bode poznavanje zapada imelo velik upliv na razvitek Rusije. Veliki knez je stopil tedaj v zvezo z avstrijskim domom, s Fridrihom III. in njegovim sinom Maksimilijanom; ali ta zveza je v kratkem prenehala. Tudi s Turško se je ugovarjal, da dobi večjo slo-

bodo za ruske trgovce v turškej državi. Velike važnosti so pa odnošaji in zveze z Benetkami, od koder je dobival potrebnih mojstrov. Ivan III. je želel svoje glavno mesto mesiti, v Rusiji pa do te dobe niso znali za lepe palače, nego samo za lesene hiše. Veliki knez pa je hrepel po zidanih hišah, kakoršnih je bilo v zapadni Evropi. Sredstev je imel dosta za taka podvzeta, kajti po padu zlate orde so se državni dohodki zboljšali; sramotnega davka nij bilo treba nič več plačevati in trgovina se je zopet povzdignila in razširila. Tako je mogel Ivan III. lahko trošiti za urešenje svoje prestolnice Moskve, dozdej bednega mesta. Mej iz Italije poklicanimi je bil glasoviti zidarski mojster Aristotel Fioraventi Bolognez, ki se je pogodil za deset rubljev mesečne plače. Njega so potrebovali naj bolj pri zidanju cerkev. Glavni urec mesta je na-

vadno stolna cerkev; ali Moskva se ravno nij mogla odlikovati s svojo stolno cerkvijo Marije Vnebohoda (Uspenski sobor). Ta cerkev je bila sezidana za Ivana Daniloviča Kalite (1328—1340), ter se je začela že rušiti, ker jo niso dosta popravljali. Svodove so morali vse z debelimi blodi podpirati, da niso popadali. L. 1742 so morali to cerkev čisto porušiti. Začeli so novo zidati, ali ko so svodili svodove, podirali so se jim vsi po redu. Moral je tedaj priti nov mojster iz Italije, kakor je bilo povedano, Aristotel Fioraventi je začel svoje delo l. 1475 in za štiri leta je dokončal stolno cerkev Marije Vnebohoda, ki še dandanes stoji. V tem času so bile po drugih majstorskih še sledeče zgrade: stolnica arhangelja (arhangeljski sobor) in cerkev Oznanenja Marije (Blagoveščenski), velikokneževski dvorec in nekoliko drugih lepih palač; nadškof in drugi

tako, dokler ne pogine sad in oporoka birokratičnega absolutizma, ki po vseh uradih in pri vsakem sodišči zapoveduje in zapored goji: samopriddno ndanost v višjo voljo. Egoizem je pogoj; udanost je sredstvo; in ta dva očeta morata roditi — kakov višji dietni razred. To je kletev, ki dandenes še vedno razteza svojo uničevalno moč čez vse uradniške kroge, katerej po večini propada tudi najsvetejši, najvišji stan organizirane kulturne države, stan sodnikov, in katera je najbolj sposobna korumpirati in uničiti moralni čut v državljanski družini.

„Samostalnost — neodvisnost“! Kako lepi, tako idealni, pojmovi so to! Tako lepi, tako idealni, da je le malo, malo pravih mož, ki jih vedo čislati, da pod njihovim ščitom ravnajo in sodijo, kakor jim poštena vest in stroga pravica velevala. Velika množica drugih pak, ki ne ve, kaj je značaj, miga z rameni, ko čuje o njih, bojazljivo, ali, kar je še hujše, arogantno daruje maliku, na čegar bliščočem čelu stoji zapisano: „samopriddnost“.

Značajev nemamo. Za to pak je zastonj, ako se v stotero sankcioniranih postavah izreka: „Vi ste neodvisni, vi smete in morate soditi tako, kakor vam velevala soditi vaša vest in pamet, vaša vednost; in ako tako ravnate, bodi si temu ali onemu na korist ali na škodo, potem ste nam najljubši, najboljši sodniki. Vse to je zastonj. Dokler nemamo pravih značajev, ki poštenost in vest čislajo višje, nego dobro službo, tako dolgo bodo vedno gledali kvišku, in vlekli na ušesa, kaj bi vendar „gori“ ljubše in prijetnejše bilo. Ona malostna, umazana skrb za vsakdanji kruh, za zboljšanje svojega obstanka, ona vlada vsak korak. Oni dobro vedo, da jim nihče ne more ničesa ako hodijo tako, kakor se jim ljubi, dobro vedo, da je vse enako, ako izpolnujejo svojo dolžnost in ne dolžnost po svojem prepričanju; pa zastonj; merodajno je pri njih, kar delajo in žele njihovi „višji“. Oni hodijo v cerkev, ker njih „višji“ v cerkev hodi; ne pa za to, ker mislijo, da je prav tako. Oni se postijo v petek, ne za to, ker tako velevala cerkvena zapoved, temuč, ker se boje, da ne bi njihov „višji“ po kuharici tercialki izvedel, da so tako „brezbožni“. Strah, strah in povsod strah pred „višjim“ — to je njihov živelj, njihova hrana, njihova vednost, njihov pravec.

Imamo sicer mnogo izjem, pa kaj nam to koristi! Pogube se, večina jih pokoplje. Govorečim o tem žalostnem stanju pa se nam vendar vse to često naravno dozdeva. Sedajji sodniki so večidel iz časov absolutizma in osemštiridesetemu letu sledeče reakcije; kdo jim bode zameril, da se ne morejo otrebiti birokratičnega duha? Kdo jih bode zaničeval ako so impotentni razumeti prav moderne, liberalne ustanove? Obžalovanja vredni so, morda ne zaničevanja. Samopriddnost njihova in bojazen, ki se rodi iz nje, postala jim je naravna, izrastla je njihovej osobi in dozdeva se jim često potrebna in moralna.

Mlajši rod — to je naše upanje! Kar je mlajših sodnikov, in onih mlajših mož, ki bodo to še le postali, vsi so se rodili in odgojevali v boljših in razsvitlenejših časih. V boji za obstanek so si izobrazili svoj značaj in svoje prepričanje, bodi si na to ali na ono stran, to nam je čisto enako, — da je le pošteno, hladno in neodvisno prepričanje.

Vsaj zahtevajo vse novejšje zakonite ustanove, kakor obravnavanje v malenkostih nov kazenski red in drugo, tako podlago; le v rokah značajnih mož, ki stavijo zakon in prepričanje nad vse, bodo imele te ustanove dobrodejni uspeh. V rokah nepoštenega malomarneža pak postanejo nevarne in nemogoče, ter demoralizirajo občinstvo. Tudi tu imamo dovolj famoznih eksemplarov, kako impertinentno si tolmačijo nekateri gospodje one svete pravice svojega stanu, ter na eni strani hinavsko kadijo svojim višjim oblastinjam, na drugi strani pak menijo, da je ljudstvo le zaradi njih tu, ter po paševsko maltrahirajo ubozega nevednega in boječega kmeta.

Po tacih slabih izkušnjah se je tudi mej našim narodom ukoreninilo neko škodljivo nezaupanje do sodnijskih oblastij. Le pojdite od hiše do hiše in poprašujte! Čudne reči bodete čuli o tej in onej sodnji, o tem in onem sodniku. V mestih, v pričo stoterih očij ki pazijo na vsako stopinjo dotičnikovo, kaj slabega, nepostavnega storiti nij lahko mogoče. A drugače je na kmetih; tam vlada neskončna samovoljnost in predrzna samopriddnost.

Mi poznamo nekje na Kranjskem na pr. sodnika, ki zahteva od kmetov, da mu komisijske stroške namestu v gotovem denarju, plačujejo z vinom, katerega najboljšega jem-

lje veder za tri goldinarje, potem s kokošmi s pšenico in bog ve s kom. Gospod sodnik pri tem profitira mnogo, kajti s takimi „in natura“ plačili kupčuje potem dalje. Ravno tako nepostavno ravna, kadar terja in prejema plačila kazenskih stroškov. In mož še nij zarad zlorabe svoje oblasti v nobeni preiskavi, da si ravno je bil uže večkrat ovadeu.

Ravno tist sodnik zapira pa tri dni vsakega, ki prosi, da bi se kaka stvar kmalu rešila. Ako pride v kako vas komisijonirat, in to se godi vsak teden po dvakrat, povprašuje na prvo po piščancih, potem ogleda stvar, zaradi katere pravda teče, in na mesto, da bi na to protokoliral ugovore in zagovore dotičnih strank, preseli se v bližnjo gostilno, ljudi pak povabi, naj pridejo v urad, da se bode tam protokoliralo. Vse to, in še mnogo hujših reči se godi v našem času, in dotični sodnik še ne sedi na zatožni klopi. Taka dejanja in neizmerno enostransko, interesirano uradovanje mora demoralizirati ljudstvo, in sramota je za sodniški stau, da šteje takove ljudi k svojim, sramota za višje oblasti, da ne storé ničesar v obrambo takovemu početju, da ne pazijo nič!

In tudi tukaj ponavljamo še enkrat besede: „Neodvisnost, samostalnost“.

Videli smo, kako na enej strani dotičniki ne vedo čislati pomena teh besedij, in videli zopet, kako se na drugej strani zlorabi, o v škodo istih, katerim bi morale biti na korist.

Ali nij istina, ako rečemo, da naš čas in naš sodniški stan še nij dovolj zrel za to dvojno velikansko koncesijo, in da bode stoprv mlajši, značajni in v drugem duhu vzgojeni rod izpolnjeval in opravičeval zaupanje, ki se je prezgodaj stavilo v starokopitno krdelo — v živo oporoko birokratičnega absolutizma.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 26 marca.

Dalmatinski „Narodni list“ poroča, da so bili 10. t. m. pri Štremajru dalmatinski poslanci slovanski, ter ga vprašali, kako daleč je uže z interpelacijo o izboljšanju duhovniškega gnotnega stanja. Propustil jih je, kakor navadno, z samimi lepimi obljubami.

Češki „Narodni Listy“ so preračunili, da so staročehi od lanskih do letošnjih vo-

bogati ljudje so si zidali lepe hiše; tudi Kremelj se je polepšal. Moskva je bila zdaj mnogo lepša, nego na početku vladanja Ivana III.

Veliki knez je bil neutrudljiv. Kamor koli je poslal svoje poslance, povsodi je dal poiskati mojstrov, ter odpeljati v Rusko. Tako je dobil rudarje, ki so poznavali zlato in srebrno rudo, in zopet druge, ki so znali zlato in srebrno rudo taliti; prišli so tudi kamenarji, ki so pripravljali kamen za palače in majstori, ki so znali delati različno posodo ter v njo urezovati podobe. Posebno pa je gledal veliki knez, da svojo vojsko uredi, da se naredi mnogo pušek in vlije dobrih topov. Še zdaj se vidi iz tega časa v Kremlju top, ki ga je dal veliki knez za se vlti, zatorej se zove ta top carski top (carj' puška). Tudi se je koval lep srebrn in zlat denar. Naj nesrečniši iz med vsih tujcev, katere je Ivan III. k sebi v Moskvo

poklical, so bili zdravniki. Ko je namreč obolel Ivan Molodi, prepustili so ga izurjenemu in skrbnemu lečniku Leonu, ki je svojo glavo zastavil, da bode kneza izlečil. Ali bolnik je umrl in veliki knez je dal Leona šest tednov za tem ob glavo djati. Nekoliko let poprej se je nekemu drugemu lečniku Antonu ravno nekaj tacega pripetilo. On je lečil tatarskega princa, ki je pa vse eno umrl. Vojaki so dobili lečnika v svoje roke, ter ga javno zaklali. Neki drugi lečnik Aristotel se je hotel vrniti v Nemčijo, ali ga nijso pustili, kajti noben tujec se nij smel vrniti iz Rusije, nego se je moral tamkej stalno naseliti.

Važen spomenik vladanja Ivana III. je tudi novo izdanje sodniškega zakonika (sudebnik). Sestavil ga je leta 1497 tajnik (djak) Vladimir Gusev na temelju Ruske Sraude s obzirom na razsodke in na pravne običaje moskovske države. Po tem zakoniku

Ivana III. imajo soditi po oblastih kneževi namestniki, okrajni predstojniki (volosteli), navadno bojarji in njihovi potomci, v nazočnosti kneževega činovnika (dvorsky), občinskega staroste (mjestnoj starosta) in odbornikov odličnih mestjanov ali državljanov (lučšije ljudi). Za hudodelstva (lihija djela) je bila odredjena smrtna kazen in sicer: za dvakratno tatvino, razbojstvo, umor, obrekovanje, cerkveni rop, odvedbo ljudij, podmet in podžiganje. Za majheno tatvino in druge manje prestopke je sledila tržka kazen (trgovaja kaz'n). Obdolženi je bil namreč na trgu javno s knuto (šibo) bičan. Sodniku je bila odmerjena za vsako tožbo neka plača, katero so morali plačati obsojeni; ali podarke (posulij, vzjatki) dajati je bilo strogo zabranjeno, ter je bilo vrh tega zapovedano, da se mora ta naredba na trgu vseh mest moskovske in novgorodske zemlje oklicati. V tožbah je bilo dovoljeno, da se more z

litev izgubili 23 okrajev, v kmetskih občinah so mladočehi dobili letos 545 glasov več, nego lani, v mestih pa so „mladi“ pridobili od lani do letos 1612 glasov več, nego pri lanskih volitvah.

Italijanski **Tirolici** v Trentinu hočejo baje pasivno politiko popustiti in v tirolski deželni zbor vstopiti, ker so pri volitvah, ki so se oni teden, vršile, tri sedeže izgubili.

Vnanje države.

Srbski vojni minister je odgovarjaje na neko interpelacijo, konstatiral, da ima Srbija 150.590 vojakov in 23.260 konj, torej večjo vojsko, nego se je do sedaj mislilo. Da bi le komunardi in ultraliberalci v srbski skupščini, ki hočejo republiko tam, kjer republikancev nij, menj rogovili in več mislili na narodni in slovanski poklic Srbije.

Srbska skupščina je bila 25. t. m. razpuščena. — To se je iz burnih scen v njej že misliti moralo. Nove volitve bodo v enem mesecu.

Iz **Španije** se poroča, da je bivši karlistični general Cabrera objavil nov manifest, katerega razglša tudi „Liberté“. Cabrera se v njem sklicuje na španjski narod in izreka, da sedanja vojna je brez cilja. „Kdo more sedaj reči“ — pravi oni manifest, — „kam bi nas dovedla karlistična nadvlada? Nasproti temu absolutnemu pomanjkanju slege in nepremišljenosti, — kdo nam pravi, da bi, ko bi zmagali po tako nesrečni vojni, ne bili odkazani le na borno besedno zmago in z nova morali pričeti vojsko, ka bi ideje naše zmagale? Kdo nam je porok, da se le mladina decimira in dežela peha v žalost zaradi tega, ka bi to postavili zopet na prestol, kar so prej pobijali? Pred štiridesetimi leti prepusiti sem se strastnemu navdušenju; pozneje bila mi je naložena druga dolžnost, a jaz sem isto izpolnil. Želja moja je, da bi se bil vladar, ki je bil poklican, velika načela stranke naše zastopati, prej izuril v izkušnjah. Ali namestu v teh izkušnjah izpoznavati korist, se oni, ki je imel pravico do španjske krone, nij hotel nič učiti.“ — Konečno general Cabrera protestuje z španjskim patosom proti očitanjem izdaje. — Don Karlos je za to Cabrero obsodil in ukazal, da ga izroče vojni sodnji — to se ve, če ga prej dobedo.

Dopisi.

Z Dunaja 22. marca [Izv. dopis.] Državni zbor je šel na velikonočne praznike, — dobro mu došli in teknili, zaslužili so poslanci res vesel odmor pri domačem ognjišču, ker ta sesija je bila v obče prav — dolgočasna. Pa tudi lahko. Na dnevnem redu so bila po večjem vprašanju državnega gospodarstva (in okolo tega se zdaj le javno

dvobojem istina dokazati. Ali sodniški dvojni (sudnije poedinki) niso smeli biti smrtni. Borilca sta imela bojno opravo (dospjehi), navadno oklep ter sta se tolkla s palico. Ženi, starčeku, mladoletnemu, okrnjenemu in mnihu je bilo dopuščeno, da se je moral namestnik za nje boriti. O nasledstvu pa je bilo odredjeno tako-le: ako je gospodar umrl brez oporoke in brez pravega moškega naslednika, dobila je hči premoženje in zemljo, ako pa tudi hčere ni imel, potem je bil dedič bližnji rodjak.

Poprej nego je izdal Ivan III. ta zakonik odstranil je vse delne kneze, ki so se morali vsi ravnati po novem zakoniku. V vsakej osvojenj pokrajini je ukini veliki knez vse državne razlike ter povsodi svoje zakone za veljavne postavil. Tako se je Rusija zedinjevala tudi v notranjem sestavu.

Iz novega sodbenega zakonika pa vidimo tudi res tatarski upliv na značaj ru-

zanimanje suče), ki so le majhene nedostatke v državnem gospodarstvu v ozir jemala, ki nijso prijela gospodarsko revo prouzročeno po „krahu“ za goltanec, ter jo zadušila. Vpilo se je po radikalnem nožu, ki bi to revo porezal, vlada se nij upala s kakim nasvetom pred državni zbor, ker nema moža, ki bi brez eksperimenta, ki milijone stane, mogel podati pravi pot rešenja iz obče slabega gospodarskega stanja, ter naravnim zakonom pomagati, da hitreje zopet normalno stanje uzmogočijo in tako je vse brez strasti zunaj in znotraj državnega zbora mirno se vse vršilo. Zraven tega je Ofenheimova pravda se svojimi zanimivimi izjavami vse drugo zanimanje potisuola v kot in reva še nij tolika, da bi nož brusila zoper vlado, a ravno tolika, da je človek sentimentalen, nemarajoč za železnice in starokatolike, o katerih zdaj menda manj velja: doch thut es mich schier bedünken, dass der — und der — dass sie alle beide stinken.

Veliko gospodo pregnano iz Španije imamo tukaj; madridski državni pravnik jo sicer kazenskimi paragrafi preganja, ali to našemu dunajskemu pravnemu čutu nič ne dě; roparstva, požiganja, oskrunjenja najkruतेjših zločinstev sta don Alfonzo, brat famoznega don Karlosa, in njegova žena dona Blanka obdolžena, kaj dě, v gostoljubnem našem Dunaji hodi marsikateri lump s trakcem v zaponi okolo, zakaj bi človeka, ki po mnenju plebejične duše nijsta vredna, da se z enakim merilom merita, koje bi človek uporabljal sedeč Rosza-Sandorja, proti katerima je zadnji poštenjak, ne našla gostoljubne strehe in „Vaterlandovih“ povzdigačih in opirajočih ju besedij. — Je malo čudna ta reč — ali kaj se hoče — Giskra je sedaj uboga para. Brez podplatov je kot študent prišel na Dunaj, postal pozneje minister in kot minister z glavo v slovansko steno butal, dospel do lepega bogastva, vsaj do palače na ringu in zdaj je tako samcat v državnem zboru in tudi v življenju — ali menda nij to osoda renegatov, katerim je navadno široka vest, nemarajoča sprva za plemenske in domovinske dolžnosti glas, nezmené se pozneje za druge glasove! — Mož je še v najboljših letih in uže se mu kliče: „der mohr hat seine schuldigkeit gethan, der mohr kann gehen, — la, la, vse mine, tudi jasni, srečni dnevi slovanskega talenta v renegatski, nemški suknji.

skega naroda, kar je bilo uže v enem poprejšnjem članku omenjeno. Semkaj spada namreč natvezavica, knuta in sploh telesne kazni, katere ne najdemo v Ruskej Pravdi.

Čeravno je bil Ivan III. skozi celo svoje življenje srečen, bil je vendar pred svojo smrtjo jako razžalosten od vesti, da se je njegov podložnik, Kazanski kan Mahmet-Amin iznejeveril; Ivan nij mogel kazniti nezvestega, ker je umrl 27. oktobra 1505. l. v 67. letu svoje starosti, preživivši svojo drugo ženo Sofijo dve leti. V oporoki je podelil svojo državo mej svoje sinove: Vasilju, Juriju, Dimitriju, Simeonu in Andreju. Najstarejšemu Vasilju, njegovemu nasledniku, je dal 60 najznamenitejših mest, vsem drugim skupaj pa samo 30. Pravo denarje kovati pa je dal samo Vasilju. Dalje je odredil zaradi nasledstva še to-le: „Ako kateri izmej mojih mlajših sinov umre brez naslednika, sina ali vnuka, potem pripada

Domače stvari.

— Volitve v ljubljanski mestni zbor.) V četrtek so imeli narodni volilci v čitalnici shod, na katerem je bilo skleneno, volitev zopet udeležiti se in sicer v III. in I. volilnem razredu. V II. narodnjaki ne volimo, ker tu je naskupljenih tako „ces. kr.“ uradnikov, katere vlada le komandira, da je za sedaj vsaka neodvisna volitev iluzorna. Za tretji razred so volilci postavili za kandidate gg. dr. Karla Bleweisa, Vaso Pretičiča, F. Goršiča, stavbenega svetovalca Potočnika in mizarja Regalija. — Za prvi razred pak gg. Horaka in Pakiča. — Sedaj treba agitacije in discipline. Kdor je Slovenec naj ne gleda na drugo, nego da je skrajni čas, da po sedemletnej pasivnosti vsaj malo opozicijo spravimo mej birokracijance, ki so do sedaj samovoljno na magistratu gospodarili.

— (Iz Ljubljane) gré do Trsta 2. aprila, ko bo cesar v Trstu — separaten vlak z znižano ceno. Na ljubljanskem kolodvoru se tudi priprave delajo za potrebno sijajno razsvetljavo, ko pojde cesar skozi.

— (Štipendije učiteljskim kandidatom) se bodo vsled ukaza ministerstva od 2. febr. t. l. v desetih mesečnih obrokih razdeljevali, kajti tudi ravnatelj učilišč je bodo v enacih obrokih od dež. šol. svetovalstev dobivali.

— (Vabilo.) Okrajno učiteljsko društvo v Ljutomeru ima v torek po velikej noči, t. j. 30. marca občni zbor v Ljutomeru. Na dnevnem redu je razen nekaterih znanih in manjših pogovorov sledeče: 1. O izpeljavi novih učnih načertov. 2. Razlaganje iz geometrije z ozirom na novo mero. Začetek ob 10 1/2 uri v sobi 1. realke. Uljudno se vabijo učitelji ljutomerskega in bližnjih okrajev. Odbor.

— (V celjskeje bolnici) leži sedaj 48 bolnikov. Toliko bolnikov nij imela bolnica še nikdar prej v svojih prostorih, a vendar sluje Celje, kot „klimatischer Curort“; morebiti je pak le mestna nesnaga uzrok tolicih boleznij, kakor pri nas v Ljubljani. Tudi v Celji se bolj nemškutarska politika dela, nego za mestne potrebe skrbi.

— (Iz c. kr. založb šolskih knjig) na Dunaji, v Pragi in v Lvovu. Leta 1873. se je razprodalo v vseh teh zalogah toliko knjig: 1,148.884 nemških, 609.454 čeških,

ta del najstarejšemu sinu Vasilju, drugi sinovi nemajo do tega dela nobene pravice.“ In da še bolj na tanko uredi nasledstvo v svojej rodovini, zabteval je od svojeje mlajšega sina Jurija prisego, da ne bode v slučaju prerane smrti Vasilja, iskal nasledstva v kneževanju. Iz tega vidimo, da se nij upal niti Ivan III., ta veliki vladar, popolnem ovreči starodavne običaje in pravice deljenja pokrajini. Se ve, da so bile te kneževine tako majhene in brez vseh važnih državnih pravic, da nij bilo nobene nevarnosti več za samovladarja moskovskega.

Tako je Ivan III. izvršil svoje življenje, ki je bilo zanj gotovo nemirno, ali tem večje važnosti za Rusijo, kajti učinil je za svojega vladanja neizmerno mnogo ne samo za izvanjsko snago svoje države, nego tudi za notranje urenjenje.

176.493 poljskih, 122.818 italijan., 115.410 hrvatskih, 108.021 slovenskih, 32.660 rusinskih, 26.654 srbskih, 9.764 cerkvenoslavjanskih, 6.818 ogerskih, 6.600 hebrejskih in 6.818 romanskih knjig.

Razne vesti.

* (Ponedolžnem 7 mesecev v zaporu.) V Slatini na slovenskem Štajerskem so 29. avgusta m. l. zaprli 21letnega natakarja ondotne restavracije, Fr. Jagodiča, ki je bil obdolžen, da je uže dalje časa kradel kupcu Grabarju iz miznice v štacuni večje ali manje denarne zneske. Ovadili so to sodnji Grabnarjevi trije komi, ki je preiskala Jagodičevo stanovanje in v njem res našla precej denarja. Pri končnej obravnavi, katerej je predsedoval 23. t. m. dež. sod. svetnik Garzaroli, je bil vsled zagovarjanja g. dr. Kozjeka, ki je omenil, da naj se tat išče v družih osobah, spoznan Fr. Jagodič za nekrivega in takoj izpuščen.

* (Rosza Šandor — krojač.) Zloglasni vodja magjarskih tolovajev, ki je bil, kakor znano, objožen k smrti, a pomiloščen na zapor za celo življenje, izvolil si je v ječi krojaško rokodelstvo. Prosil je pak, naj ga ne zapro skupno s prostimi tatovi in zločinci, kajti še vedno ga navdaja nekov aristokratski ponos, da je bil on poglavar tolovajev.

* (Žalostno iznenadenje.) Gdč. Anspach, krasno in cvetoče dekle, v 19 letu, ki je sestra baronice Rothšild, je blizu opere v Parizu povozil nekov omnibus. Mislili so, da je le lahko ranjena, ter so jo položili v kočijo. Toda umrla jim je uže po potu domov na krvavljenji. Njen oče, ki se je baš ta večer vrnil domov z dolzega potovanja, prinesel je bil soboj svojemu ljubljencu prekrasno žnoricico biserov, za okolo vratu. — Ko je čul drdranje kočije, odpre etui in se skrije za vrata, da bi bolje izneudil svojo hčerko. Ali prinesli so mu mrtvo! Biseri pomenijo solze, kakor pravi narodni pregovor!

* (Ženitev mej žlahto.) V angležkej štatističnej družbi je imel 16. t. m. Darwin predavanje o ženitvah mej bratranci na Angležkem. Številke, katere je pri tej priliki navel, kažejo, da polovica norcev in bebcev v blaznicih Anglije in Škotske izhaja iz tacihi zakonov, kjer sta bila oče in mati v krvnem sorodstvu. Na Angležkem in Walesu 4308 iz 8170 in na Škotskem 512 iz 1179.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živecih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, slujšanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenec in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo družih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastonj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženji v scalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodejni v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenji v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalc in člen mnogo učenih družtev.

Izdajatelj in urednik Josip Jurčič.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842. Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856. Ponavlja je izrekan gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo. Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalc. Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872. Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik. Montona, Istra.

Učinki Revalescière du Barry so izvrstni. Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik. Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišči v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijšo bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanji glave in davljenji.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici i tiššanji v prsih.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšanji.

Št. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plenastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr. i funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah 4 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Černovicah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih. tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Uradno naznanilo.

27. marca 1875.

Javne dražbe: Fr. Čepekovo, 30. marca (III. Postojna). — Josip Skubicevo iz Police, 1715 gid (III. Zatičina). — Marije Zakrajšekove, 610 g d., 30. marca (I. Krško). — gr. Lanthijerovo iz Vipave, hiša in vrt, 1400 g d., 7. aprila (I. Vpava). — Blaž Mrakovo iz Jame, 745 gid, 6. aprila (I. Kranj). — Franc Zalarjevo iz Lešnjaka, 720 gid., 2. aprila (III. Lož).

Kuratorska naredba: V eksekucijski zadevi g. Jul. Pfeifferja proti g. O. Lintschingerju zaradi dolžnih 6300 gid. je pooblaščen tukajšnji advokat g. dr. Munda.

Umrli v Ljubljani

od 22. do 25. marca:

Mart. Merčun, delavec, 44 l., na pljučnem krvavljenji. — Pet. Mulc, delavsko dete, 1 l., na vnetici grla. — Aloj. Tekavec, dete čuvaja v smodarnici, 4 l., na vnetici grla. — Fr. Želko, kondukterjevo dete, 2 dni, na oslabljenji. — Jos. Smolaj, cu-rar, 51 l., na jetiki. — Dušan Bradaška, dete uradnika banke „Slovenije“, 17 mes., na vnetici grla. — T. Koblar zasebnik, 35 l., na opešanji. — Prim. Burjak, berač, 90 l., na starostnem opešanji.

Tujci.

25. marca:

Pri Slonu: Koler iz Vorarlberga. — Spatz iz Mainza. — Trost iz Dunaja. — Ogrinec iz Plavnine. — Glas iz Celja. — Hočevar iz Mosta n./M. — Scarpa iz Mantove.

Pri Malteti: Kuhn iz Dunaja. — Walduga iz Gradca. — Singer iz Dunaja. — Pesič iz Dal-

macije. — Sachse iz Linca. — Wacel iz Gradca. — Deutsch iz Dunaja.

Pri Zamorci: Helfer iz Gradca. — Pristov iz Beljaka.

Pri bavarskem dvoru: Macolo iz Padova. — Hubad iz Dunaja. — Anžič iz Ribnice. — Koželj iz Dunaja.

Pri avstrijskem carju: Guseli iz Loke. — Košir iz Gorenjskega.

„Listki“.

Pod tem naslovom bode „Národna tiskarna“ v Ljubljani izdavala zbirko spisov beletrističnega in znanstvenega zapopadka v zvezkih po 20 do 50 krajarjev.

Prvih sedem zvezkov je uže na svitlo prišlo in jih imajo na prodaj: „Národna tiskarna“ v Ljubljani in sledeči bukvarji:

V Ljubljani: Janez Giontini; Jurij Lercher; Ign. pl. Kleinmayr & F. Bamberg; Zeschko & Till; Otokar Klerr. — V Celovci: J. Leon; E. Liegel. — V Mariboru: Tiskarna J. Pajka. V Trstu: F. H. Schimpf. — V Gorici: Karel Sohar. — V Celji: Karel Sohar. — V Ptuj: Vil. Blanke. — V Zagrebu: Leopold Hartman.

I. zvezek. Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešern, Prešerin ali Preširen, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenka, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trstvo z grozdem na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čigava bode? sp. J. Ogrinec. — Narodni jezik in trgovina, spisal L. Haderlap 25 kr.

II. zvezek. Ivan Erazem Tatenbah. Izviren roman, spis. J. Jurčič 50 kr.

III. zvezek. Prvi poljub. Novela, spisal J. Skalec. — Na črni zemlji. Novela, spisal J. Skalec 25 kr.

IV. zvezek. Lepi dnevi. Spisal Paulus. — Plašč. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih národnih pesnij. Spisal prof. dr. Krek 25 kr.

V. zvezek. Meta Holdenis. Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik 50 kr.

VI. zvezek. Kazen. Novela, francoski spisal H. Rivière, poslovenil Davorin Hostnik. — Cerkev in država v Ameriki. Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik 25 kr.

VII. zvezek. Kantorčica. Roman s pogorskega zakotja. Češko spisala Karolina Světa; poslovenil Franjo Tomšič 60 kr.

Učiteljska služba.

Na enorazredni narodni šoli v Jurkloštru poleg Laškega trga se razpisuje učiteljska služba z dohodki III. razreda in prostim stanovanjem.

Prositelji, kateri morajo biti zmožni slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, imajo svoje dokumentirane prošnje po predstavljeni šolskej gospodski vposlati najdalje do 20. aprila t. l. krajnemu šolskemu svetu v Jurkloštru (Gairach bei Tüffer). (92—1)

Okrajni šolski svet Laški trg v Celji, dne 17. marca 1875.

Prvesednik: Haas.

Na prodaj.

Pozor zdravniki, trgovci itd.

Blizo cerkve sv. Benedikta v Slov. goricah je ena prostorna hiša na prodaj, zraven drugo poslopje in nekaj zemljišča, posebno pripravno je za zdravnika ali trgovca zdaj je krčma, mesarija, pekarija.

Kakor uže več let, imam tudi letos žlahtno drevje, rože na prodaj, mnogoštevilni cepik dajem zastonj, dobé se tudi za pleme angleške ovce, svinje, veliki zajci.

Naročila prejema tudi g. M. Berdajs v Mariboru in na Drvanji

Dominik Čolnik,

(93—1) pošta sv. Lenart v slov. goricah.

Lastnina in usk „Národne tiskarne“.